

1912-05-22

AFSENDER

Udvalget for Naturfredning

MODTAGER

Bestyrelsen for Naturfredning

FAKTA

Dokumenttype:
Brev

Arkivplacering:
Mappe 98 nr. 6

DOKUMENTINDHOLD

Afventer transskription.

TRANSSKRIFTION

Afventer transskription.

UDVALGET FOR NATURFREDNING .

Kjøbenhavn, den 22 Maj 1912 .

Afskrift.

Bestyrelsen for "Foreningen for Naturfredning".

I Foraaret 1905 dannede de tre naturvidenskabelige Foreninger, "Den naturhistoriske Forening i Kjøbenhavn", "Dansk botanisk Forening" og "Dansk geologisk Forening" et "Udvalg for Naturfredning", bestaaende af tre Medlemmer af hver af disse Foreninger. Udvalget holdt sit første Møde den 26 Maj 1905; dets Formand har indtil Udgangen af 1911 været Professor Dr. phil. Eug. Warming.

"Udvalget" har til Opgave "indenfor Danmark at søge saavel enkelte Plante- og Dyreformer, der spiller en Rolle i Landets Natur eller Historie eller af anden Grund frembyde Interesse, som ogsaa hele Plante- og Dyresamfund, bevarede for Ødelæggelse eller Udryddelse; ligeledes vil det søge at faa Fredet om særlige naturskønne Egne, Landskaber og Landskabsformer eller andre Naturgenstande, der ere ejendommelige for vort Land eller tjene til Belysning af dets Historie, saaledes at Efterverdenen gennem slige Exempler vil kunne danne sig et Begreb om Landets tidligere naturlige Udscende og dets oprindelige Dyre- og Planteverden; alt dette dog kun under Hensynstagen til berettigede kulturelle og materielle Krav."

Meddelelsen om Udvalgets Dannelse og om dets foran anførte Formaal udsendtes i Maj 1906 til Dagspressen og optoges i denne. I 1909 udgaves med Carlsbergfondets Understøttelse en af Udvalgets Medlemmer Magister A. Mentz under Medvirkning af Udvalgets øvrige Medlemmer forfattet, rigt illustreret Bog, "Naturfredning særlig i Danmark" (Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag), der sluttede med at opfordre alle og enhver til at give Udvalget Meddelelse om Fredninger, der muligen kan væ-

KILDER TIL DANSK KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

re undgaaede dette Opmærksomhed og navnlig til at bringe Forslag til Fremning af saadanne "Naturindesmark", som mones at være Frødløst værd."

I de forløbne 7 Aar har Udvalget forsvigt arbejdet ufortværent, har holdt flere Møder saarligt, er tredt i Forbindelse med en stor Række Land, som bl.a. har det i dette Virksomhed, har optaget til Overvejelse og Undersøgelse et anseeligt Antal Spørgsmaal om Fremning af, hvad man med en fra Udlandet især Betegnelse har kaldet "Naturindesmark", har forhandlet med Regeringsmyndighederne om Bistand, hvor en saadan var fornøden o.s.v.. Udvalget kan da ogsaa se tilbage paa noget Udbytte af sin Virksomhed; de opnaaede Resultater ville maaske synes beskedne; men de kunne dog neppe anses for betydningsløse i Betragtning af, at de ere tilvejebragte alene ved at vække Interesse for Fremningen, idet Udvalget ikke rædder over pekuniære Midler til direkte at iværksætte Fremningsforanstaltninger.

Til Oplysning om Beskæftigheden af de Opgaver, som hertil Udvalget har beskæftiget sig, skal anføres følgende Tilfælde, i hvilke Udvalgets Arbejde har haft det positive Resultat, at Fremningen er sikret.

Til Beskyttelse af det naturlige Dyreliv:

Fra Klagebanken i Ringstjæring Fjord er det deromværende Rige Fugleliv og Duglenes Rugepladser bleven fredede paa et Areal af 8½ Td. Land.

Fredet er den sidste Højrekoloni i Jomstrups Vang.

Til Værn for de Jydske Heders Dyreliv især Sælsæggelse ved Hedebrand har Udvalget opnaaet, at Justitsministeriet ved Bekendtgørelse af 30 Maj 1907 har indskærpet Overholdelse af Brandlovgivningens Bestemmelser.

Til Sikring af sjældne eller interessante Urter og Træer af Landets naturlige Flora:

Beskyttelse af Vokstederne for sjældne Planter, der truedes med Udryddelse eller som allerede tilfælde var fredede, (i Hald Skov og i Skove ved Jagerspris og ved Ringsted) er bleven sikret.

Naturlige Høngebøge ere fredede i Slagelunde Skov og i Skovene ved Jagerspris, samt

Markkølle, gamle Ege sammesteds og i en Skov paa Løland.

Markkølle naturlige Skovpartiers Bevarelse er sikret somlig:

Tre større Høkrat i Jydske Vesterbavskitter, "Den forvitrede Skov" ved Tilsvilde; naturligt Birkekraft i Rindelkjer Eng ved Søndre-Foldberg Hede; Høbjerg Kraft, bestaaende især af smaalet Land; Skovstrøgninger med naturlig Skovvegetation paa Bornholm.

Andre "Naturindesmark" saaledes angaaende i Grub Skov.

En Del andre "Naturindesmarkers" Fremning er under Forberedelse, men det foranført refererede tilendbragte Arbejde kan anses for tydelig for Karakteren af Udvalgets Virksomhed, som synes fortsat i samme Spor som hidtil med de til dette Raadighed staaende Midler, der først og fremmest bestaar i dette Raadigheds Arbejde.

I 1911 dannedes efter Initiativ af Den danske Turistforenings sjællandske Afdeling "Foreningen for Naturfredning."

Udvalget har naturligvis kun med Tilfredshed kunnet se, at en anden Kreds af Høbergere end den, Udvalget nærmest repræsenterer, samler sig om Arbejdet for lignende Formaal som dette; det er at Vilshesbyrd om en almindelig udbrødt Forstaaelse af, at man her i Landet faar Trang til at værne om den Natur, der er bleven en overgivet fra Fortiden, overalt, hvor den ikke maa vige for kulturelle Hæv.

Men paa den anden Side maa Udvalget anses det for ønskeligt, at de to, indbyrdes uafhængige Organer for Arbejde med samme Maal træffe en Overenskomst, hvorved de kunne støtte hinanden, da en Mangel paa Samarbejde let medfører Spild af Tid og Kræfter, vel ogsaa stundom besværlige Kollisioner; saadanne have allerede været sporede.

KILDER TIL DANSK KUNSTHISTORIE

NY CARLSBERGFONDET

Udvalget har ment, at de to Organers Dannelseshistorie at kunne slutte, at en end begge have samme Hovedformaal, saa have dog hvert af dem Opmærksomheden særlig henvendt paa sin Del af den fælles Opgave. Det ældre Organ "Udvalget" er Repræsentant for en Kreds af Videnskabsdyrkere, der søger at værne de endnu eksisterende Mindes og Landets Dannelseshistorie, om Virkningen af de Kræfter, der herved have været resodende, samt om dets naturlige Dyre- og Planteverden. Det yngre Organ, "Foreningen" er udgaaet fra den danske Turistforening og synes mest mest at repræsentere de ikke særlig naturkrymde Iagttagere af Landets naturlige Skønhed og dets overleverede Hjemkommelige - der .

Man har derfor antaget, at der med Bytte vil kunne etableres en Arbejdsdeling mellem disse to Organer for Naturfredning, saaledes at der traaffes en Overenskomst imellem dem om en Deling af det fælles store Virksomhedsomraade og en Aftale om Samarbejde, hvor saadan synes saakelig .

Det første Skridt hertil saa formentlig bestaa i

- 1) en af begge Parter saerklæret Præcision af hvors særlige Del af Naturfredningsarbejdet; det næste i
- 2) at tilnaag fra begge Parter om at stætte den anden Part i dens Virksomhed og at etablere et Samarbejde paa Grænsesomraader, eller hvor et Samarbejde af andre Grunde synes saakelig; det tredje endelig i
- 3) at de traaffe Aftaler af begge Parter bringes til Offentligheds Kundskab. I Henhold hertil tillæder Udvalget sig at fremsætte følgende positive Forslag :

Begge Organer voiltege :

(ad 1), at Foreningens Arbejdsomraade særlig bestaar i Fredning af bestaaende naturlige Tilstande, især saadanne som præge Landskabet, og som ere af æsthetisk eller kulturhistorisk Betydning, samt i Tilvebringelsen af Forsættelinger, der gjøre de fredede Omraader let tilgængelige; at Udvalgets Arbejdsomraade særlig omfatter Fredning af enkelte Naturminde - demærker eller af Naturforhold af saadant Omfang, at de fremtræde i Landskabet, men som søges fredede, væsentligst fordi

de have naturhistorisk Interesse, saavel biologisk - derunder faunistisk og florietisk - som geologisk ;

(ad 2) at begge Parter henvisse saadanne Opgaver, som efter foranstaaende Forklæring henhøre under den anden Parts Virksomhedsomraade, til denne, som erklære sig villige til Samarbejde paa Omraader, hvor de æsthetisk - historiske Hensyn kunne trænge til Støtte af de naturhistoriske og omvendt, eller hvor Opgavens Størrelse eller tidligere Arbejder fra den ene Part gør Samarbejde saakelig ;

(ad 3) at begge i Forening udarbejde og offentliggøre en Meddelelse til Dagspressen om den stedfunde Overenskomst og det vedtagne Program for en Deling af Arbejdet for "Natur - fredning i Danmark".

Endelig foreslaas, at denne Overenskomst til enhver Tid skal kunne opsiges af en af Parterne efter Forhandling mellem Udvalgets og Foreningens Bestyrelse .

Om hvorsid den højtseede Bestyrelse for "Foreningen for Naturfredning" saa acceptere dette Forslag, derom innde - see behøvelig Meddelelse .

F. U. V.

(sign.) O. Müller .

P. t. Formand.